

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **V. Q. T.,** zastoupen Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Milady Horákové 1957/13, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 963/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 6. 4. 2020, č. j. 2 A 11/2020 – 24,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti částku 4114 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho právního zástupce Mgr. Marka Sedláka, advokáta.

Odůvodnění:

Průběh dosavadního řízení

[1] Kasační stížností se žalovaný domáhá zrušení shora označeného rozsudku Městského soudu v Praze, kterým bylo zrušeno jeho rozhodnutí ze dne 4. 2. 2020, č. j. MV-8203-3/OAM-2020, a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení. Uvedeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil usnesení Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie, ze dne 22. 11. 2019, č. j. CRP-11845-18/ČJ-2019-930310-V214, jímž správní orgán I. stupně zastavil podle § 102 odst. 4 správního řádu řízení o žalobcově žádosti o vydání nového rozhodnutí ve smyslu § 122 odst. 7 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, v relevantním znění (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), kterým mělo být zrušeno rozhodnutí o správním vyhoštění.

[2] Ze správního spisu vyplynulo, že žalobci bylo rozhodnutím Policie České republiky, Krajského ředitelství policie hl. města Prahy, odboru cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, dne 14. 11. 2017, č. j. KRPA-75521-117/ČJ-2012-

000022, uloženo podle § 119 odst. 1 písm. c) bodu 3 zákona o pobytu cizinců správní vyhoštění a stanovena doba 3 let, po kterou mu nelze umožnit vstup na území členských států EU. Odvolání žalobce proti tomuto rozhodnutí bylo rozhodnutím Policie ČR, Ředitelství služby cizinecké policie, ze dne 11. 10. 2018, č. j. CPR-33598-2/ČJ-2017-930310-V234, zamítnuto a odvoláním napadené rozhodnutí bylo potvrzeno. Proti odvolacímu rozhodnutí podal žalobce žalobu k Městskému soudu v Praze, který ji rozsudkem ze dne 14. 12. 2018, č. j. 4 A 90/2018 - 23, zamítl. Kasační stížnost proti uvedenému rozsudku Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 6. 3. 2019, č. j. 7 Azs 38/2019 – 40, rovněž zamítl.

[3] Následně, dne 7. 3. 2019, podal žalobce prostřednictvím svého zástupce žádost o vydání nového rozhodnutí dle § 122 odst. 7 zákona o pobytu cizinců, kterým mělo být zmíněné rozhodnutí o správním vyhoštění zrušeno. V žádosti žalobce uvedl, že se v době po vydání rozhodnutí o uložení správního vyhoštění stal rodinným příslušníkem občana EU, jelikož se mu narodil syn, který je občanem České republiky. Matkou žalobcova syna je jeho družka, s níž společně o nezletilého pečují. Žalobce rovněž zmínil, že nepředstavuje žádné bezpečnostní riziko pro stát, ani nehrozí, že by mohl závažným způsobem narušit veřejný pořádek či ohrozit veřejné zdraví. Žalobce dle svého tvrzení vede spořádaný život a řádně pečuje o svou rodinu. K žádosti žalobce přiložil rodný list ze dne 30. 1. 2019, ve kterém je uveden jako otec nezletilého M. L. W., nar. X.

[4] Správní orgán I. stupně usnesením ze dne 13. 5. 2019 žalobce vyzval, aby ke své žádosti doložil na podporu svých tvrzení hodnověrné důkazy, které jednoznačně prokážou, že žalobce je v postavení rodinného příslušníka občana EU mladšího 21 let, o kterého skutečně ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců pečuje, a že má s občanem EU trvalý partnerský vztah a žije s ním ve společné domácnosti ve smyslu § 15a odst. 2 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Žalobce prostřednictvím svého právního zástupce stupně sdělil, že jeho partnerka a syn žijí na adrese F. X, P. X, a on se z důvodu uloženého správního vyhoštění zdržuje mimo území České republiky, a dále k prokázání svých tvrzení navrhl provedení svého výslechu a výslechu své partnerky. Současně požádal, aby mu za účelem provedení výslechu bylo uděleno vízum dle § 122 odst. 2 zákona o pobytu cizinců. Žalobce následně správnímu orgánu I. stupně doložil fotografie, které měly prokazovat vztah žalobce s jeho partnerkou V. W., nar. X, jejich synem a synem partnerky.

[5] Dne 3. 7. 2019 byla na adrese F. X, P. X provedena pobytová kontrola. Ze sdělení policie o provedené kontrole vyplynulo, že na uvedené adrese se nachází bytový komplex, na venkovním zvonkovém tablu i poštovní schránce je uvedena jmenovka W. V bytě byla zastižena paní V. W., nezletilý syn M. L. W. a její starší syn, nezletilý M. W. Na dotaz ohledně žalobce paní V. W. uvedla, že zde v současné době nepobývá, jelikož od února 2019 se nesmí zdržovat na území České republiky, přičemž by se měl nacházet ve Vietnamu, čímž si nebyla jistá. Dále sdělila, že spolu udržují telefonní kontakt přes aplikaci Viber přibližně jednou za 14 dní. V současné době v bytě pobývá jen ona s dětmi, čemuž odpovídá i vybavení bytu. V bytě se nacházelo minimum pánských věcí (oblečení i hygienické potřeby). Sousedka potvrdila, že v bytě žije pouze paní W. s dětmi, žalobce nezná a ani ho zde nikdy neviděla. Paní W. k jejímu vztahu se žalobcem sdělila, že se znají přibližně deset let z klubu, kde oba trénovali kung-fu, vztah mají dva roky a narodil se jim nezletilý M. L. W. Závěrem paní W. uvedla, že byt vlastní a platí na něj hypotéku. Měsíční náklady na bydlení činí zhruba 20 000 Kč. Paní V. W. pokrývá náklady na bydlení a na

domácnost z „mateřské“, ale ta jí brzy skončí, proto potřebuje, aby bylo o žádosti žalobce rozhodnuto a ten se mohl vrátit do České republiky a na chod domácnosti přispívat.

[6] Správní orgán následně řízení o žádosti žalobce již zmiňovaným usnesením ze dne 22. 11. 2019, č. j. CPR-11845-18/ČJ-2019-930310-V214, podle § 102 odst. 4 správního řádu zastavil. Správní orgán I. stupně konstatoval, že na žalobci leželo břemeno tvrzení i břemeno důkazní, aby prokázal, že splňuje ve smyslu § 15a odst. 2 písm. b) zákona o pobytu cizinců jak podmínku žití ve společné domácnosti, tak podmínku faktické existence trvalého partnerského vztahu. Správní orgán I. stupně se nejprve zabýval otázkou sdílení společné domácnosti, přičemž na základě výsledků provedené pobytové kontroly dospěl k závěru, že žalobce prokazatelně nesdílí v současné době společnou domácnost s paní V. W. Správní orgán I. stupně se proto dále nezabýval tím, zda lze vztah mezi žalobcem a paní V. W. považovat za trvalý partnerský vztah. Provedení výslechů, které žalobce navrhoval, shledal správní orgán I. stupně jako nadbytečné a neúčelné. Správní orgán I. stupně dále konstatoval, že na žalobci leželo také břemeno tvrzení i důkazní břemeno ohledně splnění podmínky skutečné péče o jeho nezletilého syna ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Správní orgán I. stupně konstatoval, že na základě žalobcem doložených podkladů nelze dospět k závěru, že žalobce o nezletilého M. L. W. skutečně pečuje. Podle správního orgánu I. stupně tak v nyní posuzované věci nebyly naplněny podmínky § 122 odst. 7 zákona o pobytu cizinců.

[7] Žalobce podal proti tomuto rozhodnutí odvolání, které žalovaný nyní posuzovaným rozhodnutím ze dne 4. 2. 2020, č. j. MV-8203-3/OAM-2020, zamítl a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdil. Žalovaný konstatoval, že se žalobce v průběhu správního řízení ani v odvolání nepokusil prokázat, že by v době svého pobytu v České republice, natož pak v době své nepřítomnosti, syna pravidelně vídal, staral se o něj nebo přispíval na jeho výživu. K žalobcem doloženým fotografiím žalovaný uvedl, že nevypovídají nic o péči žalobce o jeho syna a podle oblečení zobrazených osob i pozadí snímků lze usuzovat, že byly pořízeny v jeden den se záměrem přiložit je dodatečně k podávané žádosti. Žalovaný je přesvědčen, že za situace, kdy žalobce splnění zákonných podmínek není schopen prokázat i přesto, že v průběhu správního řízení tak učinit mohl, není povinností správního orgánu I. stupně opatřovat za něho podklady rozhodnutí. Podle žalovaného nemohly být z výslechů žalobce či paní V. W. zjištěny žádné skutečnosti, které by podstatným způsobem doplnily údaje získané z jeho sdělení či pobytové kontroly.

[8] Žalovaný dále konstatoval, že žalobce se nijak nevyjádřil k tomu, jak se s paní V. W. seznámili, zda s ní někdy žil nebo jestli plánují společnou budoucnost. Žalobce nedoložil ani žádný z dokladů, které byly ve výzvě správního orgánu I. stupně demonstrativně vyjmenovány a které by sloužily k prokázání trvalosti žalobcova vztahu s paní V. W. a vedení společné domácnosti. Ani paní V. W. se k žádosti žalobce nepřipojila a v průběhu řízení se nijak nevyjádřila. Žalovaný uzavřel, že ač to žalobce ve své žádosti tvrdí, v době jejího podání se svou partnerkou ve společné domácnosti nežil a on ani jeho partnerka neuvedli, že by je k sobě poutal partnerský vztah, který by považovali za trvalý. Žalovaný poukázal i na skutečnost, že ještě v září 2018 uváděl žalobce jinou adresu jako místo svého pobytu a do konce řízení o správním vyhoštění, v němž bylo odvolací rozhodnutí vydáno dne 11. 10. 2018 (tj. necelé čtyři měsíce před porodem paní V. W.), nezmínil existenci přítelkyně v České republice ani očekávané narození potomka. Žalovaný konstatoval, že mu proto není zřejmé, proč by měli být žalobce a jeho partnerka vyslechnuti, když tvrzení žalobce svou strohostí a nekonkrétností v podstatě vyvrací možnost splnění

zákonných podmínek a nevměšování se do řízení ze strany jeho partnerky vyjadřuje její evidentní nezájem na jeho výsledku. Žalovaný tak ani v této otázce nepovažoval za přínosné provádět výslechy žalobce a jeho partnerky, která svůj názor na svůj vztah se žalobcem zcela svobodně sdělila během pobytové kontroly, a žalobce se o svém vztahu k ní rovněž nijak nezmínil. Žalobce tak neprokázal, že má s občanem EU trvalý partnerský vztah, a proto jej nelze považovat za rodinného příslušníka občana EU.

[9] Žalovaný k odvolacím námitkám zdůraznil, že v řízení dle § 122 odst. 7 zákona o pobytu cizinců se toto řízení zahajuje na žádost cizince a v pochybnostech leží důkazní břemeno vždy na straně cizince. Žalobce však žádný relevantní doklad, který měl správní orgán I. stupně prověřit, nepředložil. Žalovaný tak dospěl k závěru, že správní orgán I. stupně zjistil skutkový stav věci v souladu s § 3 správního řádu dostatečně. Správní orgán I. stupně k zastavení řízení přistoupil poté, co žalobce na písemnou výzvu nedoložil žádné relevantní doklady prokazující, že skutečně pečuje o svého nezletilého syna nebo že má s občanem EU trvalý partnerský vztah a žije s ním ve společné domácnosti. Žalovaný nesouhlasí ani s tím, že by záznam o průběhu pobytové kontroly byl užit jako důkaz, ale jde o jeden z podkladů rozhodnutí, se kterým byl zástupce žalobce včas a řádně seznámen a k němuž měl možnost se vyjádřit, čehož nevyužil, což však nelze přičítat k tíži správnímu orgánu I. stupně.

[10] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu k Městskému soudu v Praze, který rozhodnutí žalovaného rozsudkem ze dne 6. 4. 2020, č. j. 2 A 11/2020 – 24, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Nejprve se městský soud zabýval námitkou žalobce, podle níž společná domácnost nezaniká, ani když oba partneři dočasně nesdílí jedno bydliště z důvodu uloženého správního vyhoštění jednomu z nich. Městský soud připomněl, že správní orgány se spokojily s tím, že žalobce v době pobytové kontroly (dne 3. 7. 2019) fakticky nesdílel společnou domácnost se svou partnerkou a svým synem, a na základě toho dospěly k závěru, že není naplněna podmínka žití ve společné domácnosti ve smyslu § 15a odst. 2 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Proto se již dále nezabývaly tím, zda je mezi žalobcem a jeho partnerkou trvalý partnerský stav. Dle městského soudu se však měly správní orgány zabývat tím, zda dočasným opuštěním společné domácnosti z důvodu objektivní překážky ve formě vyhoštění společná domácnost bez dalšího zaniká. Pokud by dospěly k závěru, že nikoliv, bylo by na správních orgánech posoudit, zda žalobce žil se svou partnerkou ve společné domácnosti před výkonem správního vyhoštění či zda mají v úmyslu v tomto soužití pokračovat. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 10. 2015, č. j. 5 Azs 162/2015 – 29 (všechna zde zmiňovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), městský soud konstatoval, že kritériem naplnění pojmu společné domácnosti není pouhá faktická momentální přítomnost partnerů ve společném bydlišti, ale i další znaky, které musí správní orgány vyhodnotit v kontextu individuálních okolností každého případu.

[11] Městský soud konstatoval, že v posuzované věci žalobce ve svém sdělení doručeném správnímu orgánu I. stupně dne 7. 5. 2019 uvedl, že se z důvodu správního vyhoštění zdržuje mimo území České republiky, což potvrdila i paní V. W. při provedené pobytové kontrole. Dále paní V. W. sdělila, že s žalobcem udržuje telefonický kontakt. V jejím bytě se pak nacházelo kromě dámského a dětského oblečení i nějaké oblečení pánské i pánské hygienické potřeby. Správní orgány se však vůbec nezabývaly tím, zda žalobce s paní V. W. sdílel společnou domácnost v době, kdy na území České republiky mohl pobývat. Nezabývaly se ani jejich současným vztahem, ani jejich úmysly do budoucna. Městský

soud přisvědčil žalobci, že společná domácnost nezaniká pouze z toho důvodu, že oba partneři dočasně nesdílí jedno bydliště, a že správní orgány nemají pro závěr o neexistenci společné domácnosti žalobce a paní V. W. dostatečné důkazy svědčící o tom, že by neměli v úmyslu udržovat trvalé rodinné soužití ani po výkonu správního vyhoštění. Dle městského soudu tak závěr správních orgánů o tom, že žalobce nelze ve vztahu k jeho družce považovat za rodinného příslušníka občana EU ve smyslu § 15a odst. 2 písm. b) zákona o pobytu cizinců, nemá oporu ve správním spisu a bude vyžadovat podstatné doplnění, a to především, pokud jde o existenci společné domácnosti žalobce a paní V. W. před výkonem správního vyhoštění a o možné pokračování trvalého soužití po odpadnutí této překážky. Pokud by bylo naplnění podmínky žití ve společné domácnosti prokázáno, musely by se správní orgány zabývat i naplněním druhé podmínky, a to existencí trvalého partnerského vztahu ve smyslu § 15a odst. 2 písm. b) zákona o pobytu cizinců.

[12] Městský soud dodal, že ani ze skutečnosti, že žalobce v rámci řízení o správním vyhoštění uváděl adresu svého pobytu Urbánkova 3369/65, Praha 4 – Modřany, nelze s ohledem na to, že se jedná o dvě samostatná řízení, dospět k závěru, že žalobce nevedl společnou domácnost s paní V. W. či s ní z tohoto důvodu nemá trvalý partnerský vztah. Stejně tak nelze žalobci klást k tíži, že se v rámci řízení o správním vyhoštění nezmínil o tom, že má na území ČR partnerku, se kterou očekává narození potomka. V nyní posuzované věci žalobce obě tyto skutečnosti ve své žádosti uvedl a jeho syn se navíc narodil až po vydání rozhodnutí o správním vyhoštění. Městskému soudu je navíc známo, že žalobce v řízení o správním vyhoštění odmítl vypovídat s odůvodněním, aby si nezpůsobil trestní stíhání, tudíž se ke svému soukromému a rodinnému životu tehdy při výslechu vůbec nevyjadřoval a ani později tyto informace nedoplnil.

[13] Městský soud shledal nedostatečnými rovněž úvahy o nesplnění podmínky skutečné péče o nezletilého syna žalobce ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, kdy správní orgány konstatovaly, že z důvodu dlouhodobé nepřítomnosti žalobce na území České republiky není naplnění této podmínky možné. Bylo však třeba se zabývat tím, jaká byla situace před výkonem správního vyhoštění, jakým způsobem žalobce o svého syna pečuje v době vyhoštění, jaký dopad na skutečnou péči žalobce o jeho syna má překážka ve formě výkonu správního vyhoštění apod. Podle městského soudu bude nezbytné v tomto směru doplnit skutkový stav věci. Městský soud konstatoval, že s ohledem na výše uvedené je zřejmé, že správní orgán nezjistil řádně skutkový stav věci a jeho závěry o tom, že žalobce nelze považovat za rodinného příslušníka občana EU podle § 15a odst. 1 písm. b) nebo § 15a odst. 2 písm. b) zákona o pobytu cizinců nejsou založeny na skutkovém stavu, který by měl oporu ve správním spise.

[14] K námitce porušení § 3 správního řádu městský soud konstatoval, že je nutné přisvědčit žalovanému v tom, že v daném řízení břemeno tvrzení a břemeno důkazní tíží žalobce. Městský soud však jako nepřezkoumatelný shledal závěr žalovaného, že žalobce splnění zákonem předpokládaných podmínek ani netvrdí a nesnaží se splnění žádné z nich prokázat. Žalobce ve své žádosti výslovně uvedl, že se stal rodinným příslušníkem občana EU, když se mu narodil syn, který je občanem ČR, a matkou dítěte je jeho partnerka, přičemž o syna společně pečují. Žalobce tedy určité skutečnosti ohledně splnění zákonem předpokládaných podmínek tvrdil. K prokázání skutečného stavu věci pak žalobce doložil rodný list dítěte, několik rodinných fotografií a opakovaně navrhoval svůj výslech a i výslech paní V. W. Za situace, kdy správní orgány nezjistily skutkový stav věci bez důvodných pochybností, se však správní orgány dostatečně nezabývaly žalobcem

navrhovanými důkazy a přezkoumatelně neodůvodnily, na základě jakých podkladů či skutečností dospěly k závěru o nadbytečnosti provedení navrhovaných výslechů. Žalovaný dále přezkoumatelně nezdůvodnil, proč by výslechem žalobce a paní V. W. nemohly být získány podstatné informace. Pouhé tvrzení o nadbytečnosti navrhovaných důkazů a jejich nezpůsobilosti přispět ke zjištění skutkového stavu neobstojí, zvlášť za situace, kdy správní orgány neměly k dispozici téměř žádná jiná skutková zjištění, která by podpořila závěr, že žalobce nelze za rodinného příslušníka občana EU podle § 15a odst. 1 písm. b) nebo § 15a odst. 2 písm. b) zákona o pobytu cizinců považovat. Podle městského soudu se pak správní orgány řádně nezabývaly ani hodnocením žalobcem předložených fotografií z jeho rodinného života, ze kterých je zřejmé, že žalobce byl v osobním styku se svým synem jak po jeho narození, tak o několik měsíců později, jelikož na třech fotografiích je žalobce s již starším dítětem. I v této souvislosti bylo třeba zhodnotit, zda by případný výslech žalobce a paní V. W. mohl přispět k objasnění skutkového stavu.

[15] Závěrem městský soud označil za nedůvodnou námitku žalobce ohledně použitelnosti výsledků pobytové kontroly v daném řízení. Podle městského soudu zjištění vycházející z výsledků pobytové kontroly nelze považovat za nezákonná, naopak je lze připustit jako jeden z podpůrných podkladů rozhodnutí.

Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalobce

[16] Proti rozsudku městského soudu podal žalovaný (stěžovatel) kasační stížnost, v níž odkazuje na kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[17] Stěžovatel nejdříve konstatuje, že žalobce v podané žádosti sdělil, že „*se mu narodilo dítě, které je občanem České republiky*“, že „*matkou dítěte je jeho družka, s níž společně o dítě pečují*“, a přiložil pouze rodný list nezletilého M. L. W. Až na výzvu správního orgánu I. stupně k odstranění vad žádosti odpověděl, že jeho partnerka se synem žijí na adrese F. X, P. X, a on se z důvodu uloženého správního vyhoštění zdržuje mimo území České republiky. Na základě druhé výzvy k odstranění nedostatků žádosti navrhl, aby správní orgán I. stupně provedl jeho výslech a výslech jeho partnerky, avšak neuvedl, jaké skutečnosti má výslech potvrdit, nebo vyvrátit. Následně doplnil do spisu nedatované a ani jinak neoznačené fotografie, které nemají dle stěžovatele žádnou vypovídací hodnotu. Stěžovatel tak namítá, že žalobce žádným způsobem neprokázal svůj vztah ke své partnerce, existenci jejich společné domácnosti a nedoložil ani to, že o nezletilého syna skutečně pečuje. Ačkoli v odvolání žalobce správnímu orgánu I. stupně vytkl nedostatečné zjištění skutkového stavu a poprvé naznačil možnou existenci společné domácnosti, ani s odvoláním svá tvrzení v tomto směru žádným způsobem nedoložil.

[18] Správní orgány v nyní posuzované věci vycházely z judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudky ze dne 9. 12. 2015, č. j. 4 Azs 228/2015 – 47; ze dne 5. 1. 2011, č. j. 1 As 109/2010 – 76; či ze dne 17. 9. 2015, č. j. 4 Azs 151/2015 – 35), podle níž důkazní břemeno ohledně doložení nabytého právního statusu leží na cizinci. Správní orgány tak očekávaly, že žalobce alespoň na výzvu skutečnou péči o nezletilého občana EU, případně existenci trvalého partnerského vztahu, stejně jako žití ve společné domácnosti s občanem EU hodnověrným způsobem doloží. Žalobce však doložil pouze rodný list nezletilého syna a několik fotografií. Nedal tak správním orgánům svým postupem příležitost ke zjišťování podstatných skutečností, proto jim nelze vytýkat nedostatečné zjištění skutkového stavu, jak učinil městský soud.

[19] Podle stěžovatele také eurokonformní výklad § 15a odst. 2 písm. b) zákona o pobytu cizinců potvrzuje, že bez aktivní spolupráce cizince, který se domáhá postavení rodinného příslušníka občana EU, nelze bez odůvodněných argumentů předložených z jeho strany takové žádosti vyhovět. Stěžovatel odkázal na čl. 3 odst. 2 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS, podle něhož členský stát usnadňuje v souladu s vnitrostátními předpisy vstup a pobyt partnerovi, se kterým má občan Unie řádně doložený trvalý vztah. Stejně tak důkazní břemeno ohledně věku potomka a skutečné péče o něho leží na cizinci a správní orgán za ně není zodpovědný. Za popsaných okolností správní orgány nebyly oprávněny nutit žalobce k úkonům, které ani na výzvu neprovedl. Pro nedostatek jakýchkoli relevantních údajů, tvrzení, prohlášení či dokumentů nemohly ani shledat důvod k provedení navrhovaných výslechů, neboť nezískaly žádné poznatky, které by mohly být těmito výslechy ověřeny.

[20] Závěr městského soudu, že i přes evidentní nezájem žalobce o spolupráci se správními orgány měl být zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, je dle stěžovatele nesprávný. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 2. 2014, č. j. 6 As 147/2013 – 29, stěžovatel konstatoval, že žalobce měl během správního řízení dostatek prostoru, aby se vyjádřil k okolnostem svého soukromého a rodinného života, včetně péče o svého syna, a aby doložil doklady na podporu svých tvrzení. Správní orgány dostatečně odůvodnily, z jakého důvodu žalobcem navrhované důkazy neprovedly. K zastavení řízení o žádosti žalobce tak nedošlo z důvodu pochybení správních orgánů, ale pouze z důvodu nespolupráce žalobce, případně jeho partnerky.

[21] Stěžovatel nesouhlasí ani s názorem městského soudu, že řízení o správním vyhoštění a řízení o vydání nového rozhodnutí ve věci zrušení platnosti rozhodnutí o správním vyhoštění jsou dvě rozdílná samostatná řízení, jelikož nové rozhodnutí je vydáváno podle § 101 správního řádu a jedná se tak o nové posouzení již pravomocně rozhodnuté věci. Stěžovatel dále nepovažuje rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 10. 2015, č. j. 5 Azs 162/2015 – 29, o nějž svůj závěr o tom, co lze považovat za společnou domácnost, opřel městský soud, za přiléhavý na nyní posuzovanou věc, jelikož žalobce nepředložil žádné důkazy o existenci společné domácnosti, kterou chtěl, stejně jako skutečnou péči o svého syna, osvědčit pouze vlastní výpovědí a výpovědí své partnerky, matky nezletilého.

[22] Vzhledem k uvedenému stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

[23] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti konstatoval, že břemeno tvrzení ve své žádosti unesl v dostatečné míře, jelikož uvedl všechna podstatná tvrzení k naplnění všech znaků pojmu rodinného příslušníka občana EU, tj. rodinného příslušníka syna a partnerky, aby tato tvrzení mohl správní orgán I. stupně ověřit navrhovanými výslechy. Pokud správní orgán I. stupně měl za to, že tvrzení žalobce jsou nedostačující, měl žalobce podle § 45 odst. 2 správního řádu vyzvat k odstranění takové vady. Správní orgán I. stupně žalobci sice zaslal dvě výzvy k odstranění vad žádosti, avšak v první shledal vadu pouze v tom, že v ní nebylo uvedeno místo pobytu žalobce, jeho partnerky a nezletilého syna,

což žalobce doplnil, a z druhé výzvy implicitně vyplývá, že správní orgán I. stupně považoval tvrzení žalobce za dostatečně konkrétní, pouze ho vyzval k doložení hodnověrných důkazů, že je rodinným příslušníkem občana EU. Dle žalobce je tak zcela nesprávná argumentace stěžovatele, že žalobce neunesl břemeno tvrzení; naopak správní orgán I. stupně takový nedostatek neshledal. Žalobce navrhl, aby byla kasační stížnost stěžovatele zamítnuta.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[24] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku městského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí městského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s), a jedná za něj k tomu pověřený zaměstnanec s odpovídajícím právnickým vzděláním (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[25] Nejvyšší správní soud dále přezkoumal napadený rozsudek v mezích rozsahu kasační stížnosti a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí městského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[26] Podle § 122 odst. 7 zákona o pobytu cizinců, v relevantním znění, „*[p]olicie vydá na žádost cizince, který se po nabytí právní moci rozhodnutí o správním vyhoštění stal občanem jiného členského státu Evropské unie, nové rozhodnutí, kterým zruší rozhodnutí o správním vyhoštění, pokud nehrozí nebezpečí, že by mohl při svém pobytu na území ohrozit bezpečnost státu, závažným způsobem narušit veřejný pořádek nebo ohrozit veřejné zdraví. Obdobně policie postupuje v případě cizince, který se po pravomocném rozhodnutí o správním vyhoštění stal rodinným příslušníkem občana Evropské unie*“.

[27] Podle § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, v relevantním znění, se za rodinného příslušníka občana EU považoval „*rodič, jde-li o občana Evropské unie mladšího 21 let, o kterého skutečně pečuje*“.

[28] Podle § 15a odst. 2 písm. b) zákona o pobytu cizinců, v relevantním znění, se za rodinného příslušníka občana EU považoval také cizinec, který prokázal, že „*má s občanem Evropské unie trvalý partnerský vztah, který není manželstvím, a žije s ním ve společné domácnosti; při posuzování trvalosti partnerského vztahu se zohlední zejména povaha, pevnost a intenzita vztahu*“.

[29] Nejvyšší správní soud předně uvádí, že účelem § 122 odst. 7 zákona o pobytu cizinců je možnost zrušit rozhodnutí o správním vyhoštění, pokud se cizinec až po jeho právní moci stane občanem jiného členského státu EU nebo rodinným příslušníkem občana EU. Byť tedy není pochyb o tom, že řízení o žádosti dle § 122 odst. 7 zákona o pobytu cizinců navazuje jakožto řízení o novém rozhodnutí dle § 101 správního řádu na řízení o správním vyhoštění, tvrzení žalobce musela nutně směřovat k tomu, že se stal rodinným příslušníkem občana EU, ať již z titulu vztahu ke své partnerce nebo z důvodu péče o jejich syna, až po právní moci rozhodnutí o správním vyhoštění, neboť pokud by se stal rodinným příslušníkem občana EU již před tím, nemohl by být § 122 odst. 7 zákona o pobytu cizinců vůbec aplikován.

[30] Nejvyšší správní soud souhlasí se stěžovatelem, že břemeno tvrzení a důkazní břemeno ohledně podmínky faktického soužití s občanem EU, stejně jako skutečné péče o občana EU mladšího 21 let, tíží žadatele o vydání nového rozhodnutí dle § 122 odst. 7 zákona o pobytu cizinců. Zdejší soud však obdobně jako městský soud shledal, že žalobce své základní břemeno tvrzení unesl a že navrhoval rovněž důkazy k prokázání svých tvrzení, nicméně správní orgány tyto důkazy, konkrétně účastnické výslechy žalobce a jeho partnerky, odmítly provést. Žalobce totiž již ve své žádosti tvrdil, že je rodinným příslušníkem občana EU, jelikož se mu narodilo dítě, které je českým občanem, matka dítěte je jeho družkou, se kterou společně o syna pečují. K žádosti doložil rodný list, který potvrdil, že žalobce je otcem nezletilého M. L. W. Na základě výzvy k odstranění vad žádosti žalobce doložil fotografie, které měly přispět k prokázání vztahu s paní V. W., s jejich společným synem a se starším synem partnerky. Dále prostřednictvím svého právního zástupce sdělil, že se z důvodu správního vyhoštění zdržuje mimo území České republiky a k prokázání svých tvrzení navrhl, aby správní orgán I. stupně provedl výslech s ním i s jeho partnerkou. Nejvyšší správní soud tak souhlasí s městským soudem, že žalobce základní skutečnosti ohledně splnění zákonem předpokládaných podmínek v § 15a odst. 1 písm. b) nebo § 15a odst. 2 písm. b) zákona o pobytu cizinců tvrdil, některé z nich i prokázal (doloženým rodným listem) a zbývající se snažil prokázat především navrhovanými výslechy.

[31] V nyní posuzované věci je zásadní, že žalobci bylo uloženo správní vyhoštění, kterým mu byl zakázán vstup na území členských států EU po dobu 3 let, avšak správní orgány tuto skutečnost nevzaly v potaz. Žalobce nemohl v průběhu nynějšího správního řízení pobývat na území České republiky, proto je zřejmé, že nemohl v té době bydlet společně se svou partnerkou ani se svým synem. Tvrzení žalobcovy partnerky, která při pobytové kontrole potvrdila, že mají s žalobcem vztah, který vyústil v narození jejich syna, mohla být prověřena při jejím výslechu. Správní orgány však pouze uzavřely, že z pobytové kontroly plyne, že žalobce prokazatelně nesdílí s paní V. W. společnou domácnost, aniž by zohlednily právě to, že žalobce v době pobytové kontroly se svou partnerkou stejný byt sdílet nemohl, což však ještě neznamená, že se nejednalo o společnou domácnost.

[32] Je totiž třeba přisvědčit městskému soudu, že správní orgány si výklad pojmu žití ve společné domácnosti zjednodušily, když vzaly v potaz pouze momentální faktický stav, tedy, že žalobce spolu se svou partnerkou a nezletilým synem v době pobytové kontroly nebydlel, a nezabývaly se existencí společné domácnosti před výkonem správního vyhoštění ani tím, zda žalobce a jeho partnerka mají v úmyslu ve společném soužití pokračovat po jeho výkonu. Příhodný byl v této souvislosti odkaz městského soudu na rozsudek ze dne 8. 10. 2015, č. j. 5 Azs 162/2015 – 29, v němž se Nejvyšší správní soud sice zabýval věcí skutkově odlišnou, avšak závěry, které zde ohledně pojmu společné domácnosti učinil, jsou přenositelné i na nynější případ. Nejvyšší správní soud totiž ve zmíněném rozsudku konstatoval, že *„krajský soud se dopustil nezákonnosti (...), když nesprávně interpretoval pojem trvalého žití ve společné domácnosti tak, že je zúžil pouze na faktickou skutečnost, zda dva lidé spolu momentálně žijí, a nebral v potaz ve světle výše uvedené judikatury Nejvyššího soudu hledisko časové, aspekt trvalosti a zcela vynechal posouzení vůle stěžovatele, resp. společné vůle stěžovatele a matky jeho dítěte k trvalému žití ve společné domácnosti, tedy zda zde jsou objektivně zjistitelné okolnosti svědčící o úmyslu založit a vést takové spolužití trvale, a nikoliv pouze na přechodnou dobu. Trvalost soužití*

se totiž nemusí zakládat jen na tom, že dotyční lidé spolu již dlouho žili v minulosti, nýbrž lze ji dovodit i z úmyslu těchto lidí do budoucna“. Obdobně Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 26. 3. 2021, č. j. 5 As 316/2020 – 38 (byť se netýkala cizinecké věci, ale šlo rovněž o výklad pojmu společná domácnost, resp. sdílení domácnosti) převzal závěry vyplývající z judikatury Nejvyššího soudu, že společnou domácnost mohou tvořit také osoby žijící v různých bytech, pokud vytvářejí hospodářskou jednotku, resp. spotřební společenství (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2012, sp. zn. 21 Cdo 4795/2009, ze dne 28. 11. 2013, sp. zn. 21 Cdo 292/2013, nebo ze dne 31. 10. 2018, sp. zn. 21 Cdo 5781/2017).

[33] Ani v posuzované věci se správní orgány nemohly spokojit se zjištěním, že žalobce v době pobytové kontroly se svou partnerkou a nezletilým synem nebydlel v jednom bytě, což objektivně ani nemohl, neboť by tím porušoval pravomocně uložený zákaz pobytu na území členských států EU. Bylo proto třeba, aby se správní orgány zabývaly tím, zda a případně jakým způsobem funguje rodinné soužití za nastalé situace, tedy zda žalobce se svou partnerkou a synem udržuje kontakt, zda přispívá na chod domácnosti apod. Dále se správní orgány v této souvislosti měly zabývat i tím, jak vypadalo rodinné soužití žalobce a jeho partnerky i péče žalobce o nezletilého před výkonem správního vyhoštění, a také měly zjistit, jaké jsou úmysly žalobce a jeho partnerky ohledně jejich společné domácnosti i péče o nezletilého do budoucna.

[34] Nesprávné je v tomto ohledu tvrzení stěžovatele, že žalobce nedal správním orgánům příležitost ke zjišťování skutkového stavu. Byly to naopak správní orgány, které odmítly pokračovat ve zjišťování skutkového stavu, když odmítly návrh žalobce na provedení jeho výslechu a výslechu jeho partnerky. V posuzované věci rozhodnutí stěžovatele obsahuje zdůvodnění, proč žalobcem navržené důkazy nebyly provedeny. Nejvyšší správní soud však toto zdůvodnění považuje, stejně jako městský soud, za nedostatečné, resp. nesprávné. Návrh na provedení důkazu je možné neakceptovat za situace, kdy tvrzená skutečnost, k jejímuž ověření nebo vyvrácení je důkaz navrhován, nemá relevantní souvislost s předmětem řízení, dále tehdy, pokud důkaz není způsobilý vyvrátit nebo potvrdit tvrzenou skutečnost, tzn. nedisponuje vypovídací potencí, či pro jeho nadbytečnost, byla-li již skutečnost, která má být dokazována, v dosavadním řízení bez důvodných pochybností postavena najisto (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004 – 89, publ. pod č. 618/2005 Sb. NSS).

[35] Žalobce navrhl svůj výslech a výslech své partnerky, kterými chtěl prokázat své tvrzení, že se stal rodinným příslušníkem občana EU. Soužití rodiny ve společné domácnosti, stejně jako péči o dítě může být obtížné prokázat za situace, kdy žalobci bylo uloženo správní vyhoštění, a nemůže proto fyzicky pobývat v České republice. Výslech členů tvrzené společné domácnosti může být tedy při prokazování její existence jedním z důležitých důkazů (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 1. 2022, č. j. 1 Azs 314/2021 – 47).

[36] Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že navrhované výslechy měly zřejmou spojitost s předmětem řízení a mohly nepochybně přispět k objasnění skutkového stavu. Žalobce provedení výslechů navrhoval v reakci na výzvu správního orgánu I. stupně k prokázání toho, že je rodinným příslušníkem občana EU ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) či § 15a odst. 2 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Přitom jediný úkon za účelem zjištění skutkového stavu, který správní orgány provedly, bylo vyžádání si pobytové kontroly,

jejíž výsledky sice jednoznačně nepotvrdily, ale ani nevyvrátily žalobcova tvrzení. Navíc je třeba zmínit, že sdělení v rámci pobytové kontroly, které dožádaný policejní orgán ani nezachytil v jeho doslovném znění, ale pouze reprodukoval svými slovy správnímu orgánu I. stupně, mají nižší důkazní hodnotu než přímá výpověď dané osoby učiněná v rámci výslechu, byť by šlo „jen“ o výslech účastnický, neboť jeho součástí je i řádné poučení o povinnosti (která jinak účastníka při jeho běžných přednesech v rámci řízení nestíhá) vypovídat pravdivě a nic nezamlčet a o následcích nepravdivé výpovědi (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2022, č. j. 5 Azs 467/2019 – 37).

[37] Na základě dosavadních skutkových zjištění tedy nemohly správní orgány jednoznačně uzavřít, že se žalobce po pravomocném rozhodnutí o správním vyhoštění nestal rodinným příslušníkem občana EU podle § 15a odst. 1 písm. b) nebo § 15a odst. 2 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Správní orgány tak pochybily, když neprovedly výslechy na základě důkazních návrhů žalobce uplatněných v průběhu správního řízení a svým postupem tak neposkytly žalobci možnost unést důkazní břemeno způsobem, který navrhoval. Nejvyšší správní soud tedy shrnuje, že zrušovací důvody, které vymezil městský soud, v řízení o kasační stížnosti obstály.

Závěr a náklady řízení

[38] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[39] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce měl ve věci úspěch, a proto má vůči neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu nákladů, které v řízení o kasační stížnosti důvodně vynaložil.

[40] Tato náhrada se sestává z nákladů vynaložených žalobcem na odměnu a náhradu hotových výdajů jeho zástupce, Mgr. Marka Sedláka, advokáta. Výši náhrady soud určil podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“). Zástupce žalobce učinil ve věci jeden úkon právní služby, a to vyjádření ke kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu], za které náleží odměna ve výši 3100 Kč podle § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu a paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Vzhledem k tomu, že jmenovaný advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se náhrada nákladů o částku odpovídající této dani ve výši 21 %, tedy o 714 Kč. Náhrada nákladů řízení žalobce tedy celkově představuje částku 4114 Kč, kterou je stěžovatel povinen uhradit v přiměřené lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce, Mgr. Marka Sedláka.

P o u č e n í :
Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 22. června 2022

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu